

Сумський державний
університет –
провідний вищий
навчальний заклад
України

Згідно з QS World University Rankings 2016/17, Сумський державний університет уперше класифікований як університет з високою дослідницькою продуктивністю та увійшов до ТОП-701+ університетів світу та ТОП-350 ВНЗ Європи. Означений рейтинг публікується більше 12 років британською компанією QS та входить до когорти найбільш авторитетних рейтингів університетів світу. СумДУ входить до нього з 2014 р. У порівнянні з 2015 р. університет покращив свої позиції за показниками наукової діяльності: кількість цитувань зросла більше ніж на 60 %, наукових праць – більше ніж на 20 %.

Вересень - жовтень 2016 р. * Розповсюджується безкоштовно

№ 9-10 (369-370)

РЕЗОНАНС

ГАЗЕТА СУМСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО УНІВЕРСИТЕТУ

ХВИЛИНА ВАРТІСТЮ 11 РОКІВ

Ще 3 місяці тому стояли ми, не думаючи про прощання, на порозі дитинства... Склали іспити – зачинили назавжди двері до безтурботності, далі – роздоріжжя. Обирали. Обрали.

Близько 2000 абітурієнтів почули такий бажаний вирок – «зраховано!» – від провідного навчального закладу не лише Сумщини. Чекали його, як манни небесної. Слово стало одним із

«найсолодших» у житті. Адже тепер неважко зрозуміти й повірити, що саме через СумДУ проляжуть наші стежини в майбутнє.

Інтрига... Аж ось довгоочікувана Посвята в першокурсники. Не передати на папері тих емоцій, що відчували колишні учні. Стати частинкою одного з найпрестижніших класичних університетів не лише України – немов у лотерею виграти, зірвати джекпот. Але мені, відверто кажучи, пощастило найбільше. Подарунок долі як результат наполегливих старань упродовж шкільних років – мене удостоїли честі виголошувати урочисту клятву першокурсника.

Знаєте, це – той випадок, коли 1 хвилина коштує 11 шкільних років. І я вдячна долі за такий шанс... Здавалося, що й само небо приглядається до дійства на університетській площі...

Ми присягнули, ми пообіцяли! Насамперед гідно нести честь студента СумДУ. Немає, не повинно бути слів на вітер... Уже не малеча, не школярики. Хочу вірити, що кожен із нас виконає всі до єдиного пункти клятви, нам вдасться навіть неможливе, питання лише в бажанні. Усе під силу, доки ми віримо в самих себе, в молодість, в потенційні можливості, в життя!

Каріна ХАЧАТАР'ЯН,
переможниця олімпіад з української мови і літератури та англійської мови, а також Міжнародного мовно-літературного конкурсу ім. Тараса Шевченка.

Свято посвяти: феєрично, неповторно!

Очільники вже існуючих і новостворених структур СумДУ (зліва направо): декан факультету ТеСЕТ О.Г. Гусак, директор ННІ бізнес-технологій «УАБС» І.І. Д'яконова, директор ННІ права А.М. Куліш, дирек-

тор ННІ фінансів, економіки та менеджменту ім. Балацького Т.А. Васильєва, директор Медичного інституту В.А. Сміянов, в.о. декана ІФСК О.М. Ведмідь, декан факультету ЕЛІТ С.І. Проценко

■ СТАРТАП-ДІЯЛЬНІСТЬ

БИТВА БЕЗ ПЕРЕМОЖЕНИХ

Університет, як відомо, є середовищем амбітних та креативних людей. За світовою статистикою 14 із 15 найуспішніших підприємців навчалися в університетах, одержали диплом або науковий ступінь. Студенти мають більше можливостей експериментувати, бути готовими не лише до успіхів, а й невдач на ранній стадії розвитку компанії. Деякі з найбільших потрясінь в індустрії високіх технологій здійсненні підприємцями студентського віку. Так, Марк Цукерберг заснував Facebook, навчаючись у Гарварді, а Майкл Делл розробив комп'ютери Dell в кімнаті гуртожитку університету штату Техас в Остіні.

Стартап-рух в університеті надає можливість пошуку інвестицій та комерційних угод за умов сучасного підприємництва, зацікавити й залучити більше студентів до співпраці в існуючих лабораторіях та наукових тематиках. Узагалі стартап-проект є не чимось зовсім новим, а технологіями більш активного просування комерційних проектів. Зокрема вони передбачають: тренінгові навчання із залученням власників бізнесу та експертів реального ринку; пошук креативних бізнес-ідей та впровадження інновацій; мозкові штурми («Краш-тести», «Пітчі», тобто короткі презентації в середовищі експертів, підприємців та інвесторів); побудову бізнес-плану та ефективної бізнес-моделі; активну інформаційно-маркетингову роботу; формування команди та розвиток лідерських якостей; «Краудфандінг» (тобто організацію представлення проектів та збору коштів на їх підтримку) тощо.

Як уже інформував через «Резонанс», що Стартап-центр СумДУ «New Generation» створено у 2015 році за підтримки проекту ЕС TEMPUS SUCSID (створення мережі університетських стартап-центрів для студентської інноваційної діяльності). Такі центри створені в Білорусі, Молдові та Україні (Харків, Тернопіль та Суми). Головна їх мета – розвиток середовища, яке стимулює пошук ідей, впровадження інновацій, створення нових підприємств, підтримку студентів та викладачів, випускників та місцевих підприємців для перетворення бізнес-ідей в життєздатні бізнес-проекти (соціальні, економічні, юридичні, медичні, технічні) тощо. Основний принцип роботи стартап-центру – не змушувати, а зацікавлювати; готувати не працівників, а рівноцінних бізнес-партнерів; шукати можливості практичної реалізації ідей.

У 2015–2016 роках у різноманітних заходах нашого стартап-центру взяло участь близько 300 студентів, частина з яких проходила навчання на курсах, роз-

роблялося близько 40 бізнес-ідей, презентовано на зустрічах з експертами 20 проектів, три з яких тепер активно використовуються в СумДУ (3D-друк, окуляри віртуальної реальності, навчальні тренажери із залученням доповненої та віртуальної реальності). Спільно з колегами з ХНЕУ виданий навчальний посібник «Студенческие стартапы: организационная поддержка в университете» (доступний у репозитарії СумДУ), також доступні дистанційні курси, розроблені викладачами у рамках проекту TEMPUS SUCSID. Активні учасники заходів стартап-центру після закінчення СумДУ працюють у власних компаніях, навчаються в аспірантурі, створюють нові проекти.

Активними учасниками стартап-руху в СумДУ та партнерами стартап-центру є факультети підвищення кваліфікації викладачів та ЕЛІТ, кафедри прикладного матеріалознавства й технологій конструкційних матеріалів, управління, психології, політології та соціокультурних технологій, економіки та бізнес-адміністрування, маркетингу, журналістики, економічної кібернетики та організаційно-методичний центр технологій електронного навчання.

Найбільш успішно розвиваються стартап-проекти групи 3D-інновацій, що створена на базі студентського проекту Романа Приходченка для вивчення сучасних 3D-технологій. Наразі група є активним учасником найбільших заходів, що проводяться в Україні та Європі: iForum – головна ІТ-конференція Східної Європи в Києві, European Maker Week – європейський тиждень мейкерства, 3D Print Conference Kiev 2016 – найбільша в Україні виставка 3D-технологій, DE:CODED – фестиваль комп'ютерного мистецтва у Львові, «FRESHBIZ» – виставці молодих підприємців та нових бізнес-ідей у Сумах. За участі групи у міжнародній виставці «СЛОБОЖАНСЬКИЙ МІСТ-2016» у номінації «START-UP року» перемогу одержав СумДУ.

Під управлінням керівника групи **В'ячеслава Москаленка** ведуться наукові дослідження з тематик: інтелектуальна технологія обробки біометричної інформації та механічні частини біонічного протезу, алгоритми детектування об'єктів і визначення їх координат та інші. Нещодавно в сумських стартапів з'явилася гарна на-

года спробувати свої сили – Суми впевнено прийняли естафету від 56-ї та 57-ї битв стартапів, що проходили в Києві та Одесі. За ініціативи Навчально-наукового інституту бізнес-технологій «УАБС» у Конгрес-центрі СумДУ пройшла перша на Сумщині «Битва Стартапів», що стала чудовою можливістю для молодих підприємців і тих, хто мріє розпочати власну справу, оцінити готовність свого проекту та його інвестиційну привабливість, а також знайти інвестора.

Організатори заходу – Українська асоціація венчурного та приватного капіталу, інвестиційна платформа Startup.Network, кафедра економічної кібернетики ННІ БТ «УАБС» СумДУ. Його партнери – Стартап-центр СумДУ «New Generation», Бізнес-школа СумДУ «Youth&Business», Навчально-науковий інститут фінансів, економіки та менеджменту ім. О. Балацького.

Проходила «Битва Стартапів» у два етапи. На першому – представники Української асоціації венчурного та приватного капіталу, інвестиційної платформи Startup.Network розповіли про останні події та новини у світі інвестицій, дали поради молодим колегам, поділилися рецептом досягнення успіху. На другому етапі відбулася власне презентація проектів – 6 відібраних команд представили свої бізнес-ідеї на розсуд експертного журі. До речі, 5 із них представ-

ляли наші викладачі та студенти. Зокрема **Станіслав Марченко** (каф. ПМіТКМ) – човен-багажник легкового авто, **Дмитро Самохвалов** (група Unity Організаційно-методичний центр технологій електронного навчання) GRAFiT – проект подання реклами у вигляді доповненої та віртуальної реальності; **Юрій Атаман** (Медичний інститут) та **Віра Шендрик** (каф комп'ютерних наук, секція ІТІ) – програмний продукт «Фармакологічний довідник «PharmGuide», розроблений у рамках діяльності групи Веб-орієнтованих інформаційних систем, із метою швидкого доступу сімейними лікарями (та іншими зацікавленими особами) до основної інформації про лікарські засоби. Програма працює в автономному режимі (без доступу до Інтернету) на операційній системі Android, на неї зареєстроване авторське свідчення, майнові права належать СумДУ; **Роман Приходченко** та **Дарина Даценко** (група 3D-інновацій ЦКТ, студенти

кафедри комп'ютерних наук) – створення дослідницького центру для надання послуг, навчання спеціалістів та консультацій у сфері тривимірного друку та сканування. Дослідження сфер застосування технологій адитивного виробництва. виготовлення власних 3D-принтерів та 3D-сканерів на замовлення.

До складу експертного журі ввійшли: **Дмитро Кузьменко** – модератор, керівник відділу інвестицій Startup.Network, **Ольга Афанасьєва** – кандидат економічних наук, старший викладач кафедри економічної кібернетики, виконавчий директор Ukrainian Venture Capital and Private Equity Association UVCA, **Валентина Сахно** – регіональний координатор Східного регіону проекту Technology Nation Фонду Brain-Basket – всеукраїнського проекту з безкоштовного навчання основа програмування, PhD, **Олександр Приходченко** – директор і співзасновник ВАТ «Gardarika Tres», національний представник CBC creativebusinesscup.com, головний редактор журналу «Open

skyline», **Руслан Юмагулов** – директор мережі рекламних агентств «Врекламе», спікер Бізнес-школи СумДУ «Youth&Business», організатор першого бізнес-інкубатора в м. Суми «ІКРА», **Богдан Ковальов** – заступник завідувача кафедри економіки та бізнес-адміністрування СумДУ, організатор Бізнес-школи СумДУ «Youth&Business».

За результатами голосування експертів найбільшу кількість балів набрав проект «Фармакологічний довідник «PharmGuide». Переможцем за результатами онлайн-голосування гостей став «Центр адитивних технологій». Команди переможців візьмуть участь у Великому осінньому фіналі Битви Стартапів, що відбудеться в Києві саме у числах виходу «Резонансу».

Після закінчення заходу можна зауважити, що для поширення розвитку бізнес-проектів у СумДУ доцільно ініціювати: створення стартапів за напрямками інститутів, факультетів, наукових лабораторій; залучення викладачами елементів стартап-проектів під час виконання практичних завдань у навчальний процес; проведення університетського конкурсу стартап-ідей та проектів за підтримки партнерських асоціацій, що дозволить розкрити нові інвестиційні можливості для молоді, реалізувати підприємницькі ідеї.

Андрій ПІВЕНЬ, начальник Центру комп'ютерних технологій СумДУ, завідувач лабораторії мультимедійних технологій, координатор стартап-центру «New Generation». На фото: фрагменти «Битви»

■ СТРУКТУРНІ ЗМІНИ

ГОЛОВНА МЕТА – СТУДЕНТОЦЕНТРИЗМ

Як відомо, цьогоріч після здійснення у травні реорганізації з'явилися три нові структурні підрозділи СумДУ – Навчально-науковий інститут фінансів, економіки та менеджменту ім. Балацького, ННІ бізнес-технологій «УАБС» та ННІ права. «Резонанс» починає ознайомлювати читачів із новоствореними структурами, їх сьогоденням та планами на майбутнє. Наш кореспондент поставив декілька запитань заслуженому юристу України, доктору юридичних наук, професору Анатолію Миколайовичу Кулішу, який нещодавно обраний вченою радою СумДУ на посаду директора Навчально-наукового інституту права. У СумДУ працює з 2005 року, а після заснування у вересні 2010 року юридичного факультету став його деканом.

– Анатолію Миколайовичу, можете зробити екскурс в історію юридичного факультету СумДУ від моменту його створення?

– Він з'явився не на порожньому місці. Ще в 1997 р. у структурі кафедри політології створена секція правознавства і здійснений перший набір на юридичну спеціальність (молодший спеціаліст). Не можу не згадати наших першопрохідців – В. Тертишника (очолив секцію), А. Єщенко, В. Грінченка, Ю. Сінченка, О. Кононенка, які зробили перші кроки в започаткуванні вищої юридичної освіти в нашому університеті.

Підготовку бакалаврів за спеціальністю «Правознавство» з ліцензованим обсягом 50 осіб почала в 2005 р. кафедра права. На момент створення факультету на ньому працювало 28 виклада-

чів (лише третина – з науковими ступеннями та вченими званнями), а на початок травня 2016 р. – 32, але із вченими званнями та науковими ступеннями – вже 84 відсотки.

За шість років існування факультету, упродовж яких я його очолював, відкриті аспірантура й докторантура, захищено 7 докторських і 25 кандидатських дисертацій. Напередодні створення ННІ права на юридичному факультеті СумДУ здійснювалася підготовка студентів за освітніми ступеннями бакалавр, магістр та спеціаліст за освітніми програмами «Правознавство», «Інтелектуальна власність» та «Правоохоронна безпека». Загальний ліцензований обсяг прийому на перший курс та старші курси за денною формою становив 240 осіб, а заочною – 160. За п'ять років контингент студентів за денною формою навчання збільшився зі 197 до 445 осіб.

– А як справи із науковою складовою навчального процесу?

– Факти свідчать, що непогано. У 2010 р. наші студенти вперше взяли участь у всеукраїнських конкурсах наукових робіт і олімпіадах. З того часу кількість

зайнятих студентами-юристами призових місць постійно збільшувалася. Минулого року вони взяли участь у конкурсах науководослідних робіт уже за 6 напрямками й вибороли 14 призових місць, а в 2016-му здобули 12 призових місць (із яких 2 перших) у конкурсах НДР і три у Всеукраїнських предметних олімпіадах, в черговий раз зробивши вагомий внесок у загальну перемогу студентів нашого університету. Багато в чому такі результати є наслідком тісної співпраці викладачів та студентів, яка стала наслідком політики студентоцентризму на юридичному факультеті. Після створення інституту права цей напрям залишиться незмінним.

– Ви згадали про успішну наукову діяльність студентів, за логікою успішною повинна бути наукова діяльність і викладацького складу факультету?

– Безумовно! Ось такий приклад. Три роки тому вперше надрукована стаття, що реферується базою Скопус, а сьогодні таких публікацій уже більше 20. А взагалі за період з 2010 р. опубліковано 10 монографій, підготовлено 25 підручників та навчальних посібників, розроблено 112 методичних вказівок. Щорічно кожен наш викладач публікував більше двох статей у фахових виданнях. На факультеті виходили фахові видання «Сумська старовина», «Сумський історико-архівний журнал» та «Правові горизонти». Працюють щорічні традиційні Міжнародна та Всеукраїнська конференції. Підтримуємо ділові зв'язки із колегами близького та далекого зарубіжжя. Встановлено контакт щодо академічної мобільності з навчальними закладами Польщі, Фінляндії, Італії, Туреччини, Словаччини, Великобританії, Білорусі. Цьогоріч студенти другого та третього курсів за програмою академічної мобільності шість місяців навчалися в

Італійському університеті міста Фоджа.

– Одним із головних показників ефективної діяльності факультетів та кафедр є їх місце у рейтингу інститутів та факультетів СумДУ за показниками діяльності у попередньому році...

– І тут є зрушення на краще. Якщо в 2014 р. у нас було одне призове місце, то в 2015-му – вже 5 призових місць за 8 індикаторами. Кафедра адміністративного, господарського права та фінансово-економічної безпеки минулоріч посіла перше місце серед випускових кафедр університету. Покращили свої показники і відзначені в підсумковому наказі за рейтингами і кафедри судочинства та міжнародного права, а також теорії та історії держави і права.

– Зрозуміло, що після об'єднання минуло ще досить мало часу, і все ж таки, що вже зроблено?

– Проведена реорганізація кафедр. До складу інституту входить тепер п'ять, працює 48 викладачів, більше 90 відсотків із науковими ступеннями та вченими званнями. Сформована вчена рада інституту, головою якої обраний В. В. Сухонос, створено центр «Антикор», що займається проблемами запобігання корупції та кіберзлочинності, шляхом проведення прозорих виборів сформовані органи студентського самоврядування інституту. Наші молоді вчені влітку перемогли в конкурсі на виконання двох держбюджетних науководослідних проектів, один – за юридичною тематикою, а другий – спільно з факультетом ІФСК. Кожен із проектів на суму 600 тисяч гривень.

Провели об'єднаний набір студентів на перший (зараховано на 10 відсотків більше, ніж минулоріч) та старші (більше на 5 відсот-

ків) курси. Серед старшокурсників – понад 20 відсотків випускників інших навчальних закладів. Загальний контингент студентів інституту порівняно із сумарним контингентом колишніх факультетів збільшився на 8 відсотків.

– Які переваги надало об'єднання юридичних факультетів СумДУ та УАБС в ННІ права?

Насамперед це дозволило значно посилити професорсько-викладацький склад (працюють 12 докторів та 41 кандидат наук, що становить більше 90 відсотків складу інституту); одержати найбільше в області ліцензію на підготовку юристів; до викладання навчальних дисциплін долучати професіоналів практиків: суддів, арбітражних керуючих, адвокатів, нотаріусів, працівників правоохоронних органів та ін.; створити більш комфортні умови для навчання студентів за рахунок розширення та покращання аудиторного фонду; істотно покращити умови проживання студентів у гуртожитках, що мають європейський рівень. І це далеко не повний перелік переваг від об'єднання двох провідних юридичних факультетів Сумщини

– А як щодо планів на майбутнє?

– Вони чітко відображені в концепції розвитку нашого інституту. Зокрема планується завершити роботу з відкриття спеціальності «Міжнародне право» та створити ще дві випускові кафедри; провести підготовчу роботу з відкриття спеціалізованої вченої ради із захисту дисертацій за юридичними спеціальностями: збільшити кількість публікацій у виданнях, що індексуються високорейтинговими наукометричними базами даних; підготувати пакет документів для одержання права на проведення всеукраїнської олімпіади та конкурсу студентських наукових робіт із «Правознавства» на базі СумДУ; розпочати випуск юридичного наукового журналу англійською та українською мовами тощо. А головне, як я вже зазначав, продовжити студентоцентристську політику. Інститут створений для студентів і в ньому головна особа – студент.

■ АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ

НАСТРОЇ СУСПІЛЬНІ ТА ОСОБИСТІ

Почуття безпеки – це той емоційний стан, коли ти переживаєш та піклуєшся про мінімальну кількість речей та обставин, що впливають на твоє життя. Почуття небезпеки змушує роззиратися навколо й думати про те, що раніше тебе мало хвилювало – чи є наша економіка стабільною, чому ростуть тарифи на комунальні послуги, як зробити свою оселю більш енергоефективною, що означає для міста «жовтий» рівень терористичної загрози тощо. Звісно, такі переживання впливають на наш настрій, стосунки з близькими та плани на майбутнє. Найбільша проблема полягає в тому, що питань більше, ніж відповідей. Так де ж їх шукати?

З метою інформування населення та підвищення почуття безпеки в жителів створено Центр досліджень регіональної безпеки СумДУ. З початку нового навчального року експертами Центру проведено ряд заходів, спрямованих на роз'яснення суперечливих політичних, економічних, воєнних питань, що викликають найбільше занепокоєння. Серед заходів – експертне обговорення теми «Актуальні загрози безпеки для жителів Сумської області» на базі Сумського прес-клубу, презентація соціологічного дослідження «Вивчення громадської думки населення Сумської області з ситуації щодо актуальних викликів безпеки», засідання гуртка студентів, аспірантів та викладачів університету «Політичний дискусійний клуб», виступи експертів Центру в друкованих медіа, на радіо й телебаченні.

Результатом заходів стали висновки щодо актуальних питань безпеки, донесені до громадськості та представників влади. Експерти центру зазначають, що старше покоління відчуває себе в безпеці сильніше за молодь. Не дивно, адже підростаюче покоління має більше можливостей для саморозвитку та реалізації свого потенціалу, тож і відчуває себе впевненіше. Люди середнього віку теж відчувають не-

абияку загрозу, адже мають підтримувати свою сім'ю і піклуватися про її добробут, чого не треба робити молодим людям, які ще не обзавелися сімейними турботами.

Люди із сільських місцевостей, на відміну від містян, почувають себе більш небезпечно, бо не мають, де реалізувати себе. Також вони мають вужче окреслення ситуації в країні. Інформація, що подається на телебаченні чи по радіо, часто викривлена, а її перевіркою займаються рідко.

Військове вторгнення, як один із аспектів небезпеки, хвилює жителів області через те, що вони проживають на прикордонній території. Як показало дослідження, 43,76% боїться саме цього. Військовий експерт, професор кафедри військової підготовки СумДУ Павло Трофименко підкреслив, що відчуття небезпеки не таке погане, як панічні настрої, які наявні в певній частині жителів у зв'язку із тим, що область є прикордонною.

В окрему ланку ризиків можна віднести психологічний аспект. Стрес може рухати людину до розвитку, якщо він

здоровий, а якщо ні – то людина пригнічена, або впадає в паніку. Зокрема, більшість населення хвилюється через війну і її неоднозначне завершення.

Інформаційна атака та пропаганда з боку сусідньої РФ впливає на сприйняття багатьма людьми тієї інформації, що подається у мас-медіа. Сказати, що відсутність будь-якої інформації, або ж її недостатня кількість із конкретного питання, наприклад, щодо місця НАТО у вирішенні воєнних питань України, впливає на думки населення. Коли люди недостатньо поінформовані з важливого питання, яке наче у всіх на слуху, то вони починають хвилюватися й відчувають загрозу.

Питання екологічної кризи найменше хвилює населення, що не є гарним показником. Адже на відновлення природи йдуть десятки і сотні років, а її занепад сьогодні означає кризу в природному середовищі завтра. На жаль, в цьому Україні далека від європейських пріоритетів, які майже в першу чергу направлені на вирішення проблем екології.

Юрій Петрушенко, експерт Центру з економічної безпеки, завідувач кафедри міжнародної економіки Інституту бізнес-технологій «УАБС»: «Майже з впевненістю можна сказати, що кожна друга сім'я боїться як військового вторгнення, так і економічної кризи. У складний період для людини економічні страхи будуть переважати над іншими, адже інстинкт виживання закладений у кожному створінні. Сьогодні більшість українців ставлять собі короткострокові цілі. Цінності виживання превалюють над цінностями розвитку».

Керівник Центру досліджень регіональної безпеки **Микола Назаров** зазначає, що відчуття небезпеки в жителів Сумської області і всієї України спричиняється не лише зовнішніми факторами, а й насамперед внутрішнім налаштуванням. Щоб відчувати себе більш захищено, варто займатися саморозвитком, перевіряти споживану інформацію з будь-якого джерела – чи то медіа, чи то соціальні мережі, і цікавитися не лише настроями суспільними, а й особистими.

Тетяна ІВАНЦЬКА, ЖТ-31

ЗОРЯНЕ НЕБО АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

Колись творець однієї з найдосконаліших гносеологічних систем європейської філософії Іммануїл Кант афористично висловився з приводу того, що бентежить його раціональну натуру: «Дві речі наповнюють нашу душу завжди новим і все більш сильним подивом і благоговінням, чим частіше і триваліше ми міркуємо про них, – це зоряне небо наді мною і моральний закон у мені».

І дійсно, моральний закон – це щось надто неприродне і, в той же час, дуже людське, культурне, духовне: начебто хтось вищий написав ці етичні максими, які суперечать егоїстичному праву сильного та вносять до нашого світогляду поняття про добро, справедливість, милосердя. Мабуть, тому в стародавньому світі отримання етичних норм поведінки, морального закону вважалося найвищим даром богів. Так, у Вавилонії могутній цар Хаммурапі отримує закони безпосередньо з рук бога Мардука, а в старозавітній традиції сам Ягве відкриває Мойсею 10 заповідей на горі Синай через 50 днів після того, як євреї покинули Єгипет. Тож не випадково, що Іммануїл Кант використовує моральний аргумент як головний доказ буття Божого.

Етичні норми є своєрідними принципами виживання певної соціальної спільноти, запорукою її вдосконалення та розвитку. І тут практично немає альтернатив, адже гіпертрофований егоїзм, який усюди вбачає лише свої, прагматичні інтереси, як тяжка хвороба, підточує здатність до солідарності та співіснування та веде будь-яку спільноту до занепаду, а може, навіть до загибелі. Тож можна сказати, що виживання як певного суспільства, так і людства в цілому залежить від того, чи усвідомлюється спільнотою це фундаментальне значення етичних цінностей, чи надихають вони трансцендентною безмеж-

ністю власної благодаті – так само, як наше естетичне споглядання надихає зоряне небо.

За спостереженнями Бюрна Вітрока та Шелдона Розенблатта, університет є найстарішою соціальною інституцією європейської цивілізації після християнської церкви. Якщо проаналізувати історичну динаміку, то можемо помітити, що після епохи Просвітництва університет навіть перебирає на себе деякі світоглядні функції церкви, а храм Божий у свідомості пересічного громадянина певною мірою поступається місцем храму науки, знання, академічної свободи. Навряд чи університет упорався б з цією високою місією вже впродовж майже двох століть, аби не спирався на могутнє етичне підґрунтя, яке визначає та обумовлює унікальну сталість існування цього соціального інституту.

Що покладено в основу етичного підґрунтя університетського життя? Як на мене, це принципи академічної чесності як такий собі моральний імператив

виживання університетської спільноти. І нехтування цими принципами може призвести до загибелі університету як соціальної інституції, його розчинення у мутних хвилях комерціалізації та гонитви за прибутками без стратегічного бачення подальшого розвитку. «Університет знаходиться в руїнах!» – попереджав нас ще в 90-ті роки минулого століття американський дослідник Біл Ріддінгс. Як нам відбудувати та перебудувати університет так, щоб він і в XXI сторіччі залишався центром інтелектуального, культурного та духовного життя суспільства – як національного, так і глобального? І чи не стане потенційна загибель університету прологом загибелі нашої цивілізації?

«Сенсом університетської освіти є те, що її обирають люди, які володіють незвичайною духовною силою й відповідним інструментарієм», – вважав німецький філософ Карл Ясперс. Думаю, що ця «незвичайна духовна сила» найяскравіше втілюється в етичній позиції людини, її здатності розглядати моральні цінності як принциповий та необхідний компонент власного існування. Саме такі цінності втілює в собі академічна чесність, закладаючи етичні підвалини університетського буття. Адже все починається з людини, з її особистої позиції відповідно до певних, і не лише етичних, імперативів.

Перебуваючи вже багато років у стані перманентних трансформацій та радикальних реформ, ми якось не дуже часто говорили про цю «родзинку»

академічного життя, без якої університет втрачає свій сенс та призначення. Тому вихід колективної монографії «Академічна чесність як основа сталого розвитку університету» став справжньою подією вітчизняного університетського життя.

Книга, що має більше десяти авторів, розглядає академічну доброчесність під різними кутами зору і крізь дослідницьку оптику різних соціальних дисциплін. Академічну доброчесність проаналізовано в глобальному контексті, а також як актуальну національну потребу, як джерело соціального капіталу університету за сучасних умов і фактор впливу на інституційну практику української вищої школи. В монографії деталізовано та класифіковано прояви академічної нечесності, правові аспекти боротьби з плагіатом, процедури розгляду справ про порушення академічних стандартів. Увагу приділено процесам кодифікації університетського життя та розробленню етичних стандартів вищої освіти. Авторі активно використовують досвід інших країн, зокрема США, у цій сфері. До речі, видання здійснено завдяки підтримці Посольства США в Україні та Американських Рад із міжнародної освіти.

Презентація колективної монографії, яка відбулася в Сумському державному університеті у вересні цього року, показала непересічний інтерес викладачів та студентів до означених проблем. Свідченням цього стали численні питання та жвава дискусія аудиторії з укладачами книги Тарасом Фініковим та Артемом Артюховим, участь у якій взяв і ректор СумДУ Анатолій Васильєв. Це засвідчило трансверсальний характер проблем академічної доброчес-

ності, які хвилюють усіх без винятку членів університетської спільноти.

На жаль, вітчизняна система університетської освіти перебуває у кризовому стані. Згідно з даними соціологічних опитувань, українці вважають її однією з найбільш корумпованих після медичної сфери. Тож етичне «перезавантаження» університетського життя в нашому випадку є життєво необхідним. Тому приємно, що саме СумДУ, який за останнє десятиліття зробив неможливе та впевнено увійшов до кращих університетів не лише України, йде в авангарді означеного руху.

Сподіваюся, що цьому вищому навчальному закладові вдасться одному з перших у країні сформувати соціальне та культурне середовище, засноване на принципах академічної доброчесності і, як наслідок, перейти від силових парадигм адміністрування та менеджменту до управління, що ґрунтується на засадах лідерства. Адже, як помітив український філософ Сергій Кримський: «Силова діяльність не безмежна. Вона має енергетичні, екологічні, фінансові та моральні ліміти. Виходячи за ці ліміти, діяльність перестав бути розумною, бо все розумне має межі; не має меж лише дурість. Таким безглуздя і обертається цинізм практики, позбавленої моральних обривів». Особливо якщо це академічна практика, пов'язана з університетським життям, – додам я від себе. Тож університетське середовище має очиститися від неетичного прагматизму – щоб мати майбутнє й спокійно споглядати зоряне небо!

Сергій КУРБАТОВ,
доктор філософських наук,
Інститут вищої освіти
НАПН України

У СумДУ ПОПОВНЕННЯ, або «+3»

Із 2016 навчального року в нашому університеті на три спеціальності більше. Додалися – «Психологія», «Менеджмент соціокультурної діяльності» та «Кібербезпека».

«Традиційно, в СумДУ не так багато гуманітарних спеціальностей, лише з 2000 року з'явилися перекладачі, потім журналісти й піар-працівники, та лише у минулому році відкрили нову спеціальність «Соціальна робота», а в цьому – «Психологія» та «Менеджмент соціокультурної діяльності». Ми бачимо наших студентів як майбутнє обличчя комунікацій Сумської області, яке буде активно працювати над громадським сектором. Ми ж готуємо не тих, хто доглядатиме бабусь, а тих, хто шукатиме ресурси для розвитку міста та країни. Також у нас є можливість із перших днів університетського життя давати можливість студентам навчатися не лише теоретичних знань, а й практичних умінь та навичок», – говорить Ніна Світайло (завідувач кафедри «Психологія, політологія та соціокультурні комунікації»).

Третьою новою спеціальністю є «Кібербезпека», яка відкрилася на базі факультету електроніки та інформаційних технологій. Ця професія в Україні з'явилася

не так давно, але попит на такого спеціаліста зростає, оскільки комп'ютерні технології стають невід'ємною частиною різних сфер життя людини.

«Ми готуємо спеціалістів, які матимуть високий рівень володіння комп'ютерним програмуванням, гарну інтелектуальну підготовку. Також студенти навчаються створення різних охоронних систем для протидії зовнішнім атакам та уникнення викрадення інформації», – розповідає Анатолій Довбиш (завідувач кафедри «Комп'ютерні науки»).

А як навчається першокурсникам цих спеціальностей, розкажуть вони самі.

«Після відвідування українського тижня моди у минулому році мене захопила мрія самостійно організувати такий масштабний захід. Тришки пізніше дізналася, що цього навчають у Києві, Харкові та Львові. Звісно, всі сили покляла саме на вступ до тих міст. Склала ЗНО і перед днем подання документів дізналася, що в СумДУ відкривається омрія спеціальність. Зірки склалися так, що я вступила у своєму місті й уже з 11 серпня

була студенткою СумДУ», – ділиться своїми думками Аліна Вакула («Менеджмент соціокультурної діяльності»).

«Куди конкретно я буду подавати документи не знав, але готувався до ЗНО з математики та фізики дуже наполегливо, бо ці предмети подобаються, а коли почув, що в СумДУ відкривають спеціальність «Кібербезпека», то вирішив, чому б не спробувати, і в мене вийшло. На цей фах зараз великий попит і тому думаю, що себе обов'язково реалізую у цій галузі», – зазначає студент спеціальності «Кібербезпека» Андрій Макаров.

«На психологію я вступив, бо останні декілька років часто доводилося допомагати друзям із різними конфліктними ситуаціями, а через деякий час зрозумів, що мені це подобається. Чому я з Києва приїхав навчатися до Сум? Не люблю столицю – там дуже шумно. СумДУ – той університет, який постійно розвивається, а це означає, що я як студент «ростиму» разом із ним», – розповідає Дмитро Хамаганов (спеціальність «Психологія»).

Дар'я ДАНИЛОВА,
першокурсниця спеціальності «Психологія»

На фото: кібербезпеківці на екскурсії; дві нові спеціальності знайомляться між собою.

РОБОТА ЗА ФАХОМ: ОЧІКУВАННЯ Й РЕАЛЬНІСТЬ

Багато хто має уявлення про телебачення з екранного боку, але є й інший бік, залаштунковий, як прийнято говорити в театрі. На прохання «Резонансу» думками та враженнями з приводу входження в позаекранне життя поділилася Настя Котляр, випускниця СумДУ 2012 року, яка починала працювати на каналі «Відікон», а вже декілька років є успішним редактором, сценаристом на столичних каналах СТБ та «Новий».

...Почала працювати за фахом під час навчання на третьому курсі університету. Тоді ще моє уявлення про те, якою має бути професійна діяльність журналіста, було досить розмитим, однак категорично романтичним. І хоча перші дзвіночки про те, що сподівання відрізняються від реальності, пролунали досить швидко, повне усвідомлення різниці прийшло лише кілька років потім. Коли я більше не змогла витримувати патологічної «регіональності» місцевого телебачення й амбітно замахнулася на центральне, тобто столичне.

На першій же співбесіді я жонглювала всім, чим тільки можна: редакторським досвідом, умінням писати швидко та якісно про будь-що, щирим інтересом

до всього на світі: від форми вушної раковини австралійського кенгуру до метражу туалетного паперу, розумінням формату і загальної стилістики проекту (на той час – «Все буде добре», СТБ). Навіть погрожувала працювати задешево та обходитися взагалі без сну.

І мене взяли. На щастя, гастарбайтерської ставки вдалося уникнути, а от щодо відсутності сну... Хто б знав, що слово «відсутність» – це лише третина реального недосипу. Перші півроку виявилися просто пеклом, але я наказала собі зціпити зуби та діяти. І поки я пристосовувалася до роботи сценариста, більшість моїх уявлень зазнало кардинальних змін. Утім про жодну з них і досі не шкодую. В цілому кожна стосувалася так чи інакше принципів та формату роботи.

Формат. Змістовий (шукаємо чоловіка, «худнемо» товстунів, обираємо найкращу модель) та зовнішній (новини, студійка, реаліті). Це перше і чи не най-

На зйомках

складніше у роботі журналіста, редактора, сценариста. Глибинне усвідомлення всіх граней формату неминує проходити у кілька стадій. Навіть якщо ви геній. Особливо у цьому випадку! Отже:

Заперечення. Як правило, найдовша і найважча фаза. Залежить від гнучкості нервової системи та вміння гальмувати власну пихатість. Починається одразу після одержання перших правок і

У початках натхнення

частково простежується надалі. Тут геній-художник бачить, що те, як він бачить, – неправильно. «ЯК ЦЕ – НЕПРАВИЛЬНО?! Зачекайте, тут якась помилка! Сталося прикре непорозуміння! У мене не може бути стільки правок!..». І в принципі переписує те саме, лише іншими словами, бо редактор (понабирають кого попало за оголошенням!) явно щось не второпав.

Гнів. Утім редактор, виявляється, усе второпав і надіслав... правки на правки. З можливими додатковими коментарями. Написані ввічливим тоном вони, проте, здаються злими, безжалісними та некомпетентними (пізніше ви справді можете усвідомити, що так воно і було, втім зараз річ не про компетенцію редакторів, а про вашу професійну «підлаштовуваність», не плутати з безпринципністю). І тут вашій люті немає меж. Бо! У вас же досвід на регіональному телебаченні (де фахова освіта, як правило, лише у двірника)! Бо! Вас же постійно хвалили в університеті (де ви лише зачували конспекти, і то не всі, та ще й не написали жодної реальної статті)! І взагалі... вони хоч знають, хто ваш батько?! Після першого подібного зіткнення з редакційною реальністю та людським фактором журналіст пробує переступити через себе та свої буцімто принципи. Втім ненадовго. Бо далі йде...

Торг. Хто із журналістів, які мають самоповагу, ніколи не сперечався з редакторами про коми, тире, порядок слів у реченні та все таке інше, що свідчить про наявність у журналіста мозку, філологічного смаку та врешті-решт неперевершеного, оригінального, та де там – геніального! – авторського стилю? Тут нарешті розкрию секрет, від якого у мене самої і досі тіпає око: редактор ВСЕ ОДНО напише по-своєму, а людина в кадрі й поготів – скаже своїми словами. А іноді ще й додасть від себе якусь дрібничку, але дуже вишукану, влучну, до якої ви, галактичний геній, чомусь не допетрали. І ось тут у вас відбувається роздвоєння. З одного боку – приходиться прозріння, що вся команда проекту працює у рамках формату на результат. І він приголомшливий! Кожен викладається на максимум: редактор інколи переписується, лінійний продюсер із переляку замовляє на одного оператора

більше, диктор/ведучий додає від себе чогось інколи зайвого, але потім – король монтажу робить із цього щось таке, від чого у тебе просто земля тікає з-під ніг. Утім не забувайте, що тут паралельно відбувається інший процес. Поки ви звикаєте до себе як до гвинтика класичної системи, де один за всіх та всі за одного, ви поволі втрачаєте себе як отого одного серед поля... бовдура. І починається...

Депресія. Стадія, коли ви вже усвідомили складнощі та нюанси формату, але досі не вмієте писати у його вузьких, як джинси молодшого брата-скейтера, рамках. І не слід недооцінювати: формат – це не лише те, яким ви зрештою бачите матеріал на шпальті або на екрані: типу передачі про домогосподарок, яким потрібно дешево нагодувати родину та зробити безпечну люстру з пластикових ложок (без перебільшень). Ні. Не лише. Це і формат загального верстання рубрик в епізодах, навіть формат замовлення техніки та графіки роботи зірок, що приходять говорити вашими словами в ефірі. Це і кошти, які вкладено у проект і які ви маєте зеконотити, але таким чином, щоб результат все одно здавався феєричним! Щоб прогрімало пару вибухів та Брюс Уїлліс особисто ліз вентиляційною трубою, промовляючи вашу пораду з екрана у прайм-

І таке бувало...

таймі. Все необхідно врахувати в тексті! Це складна система, якщо можна сказати – це математика в журналістиці. Тут у початківця обов'язково стається депресія з елементами шизофренії. Дуже багато моїх «центрових» знайомих цю стадію просто не переживають. Змінюють проекти, а то й взагалі йдуть із журналістики. У цей період надважливо одержати зворотний зв'язок. Його може дати редактор, який виявиться своєрідною, теж геніальною і принциповою, але людиною. Він побачить, що вам погано від самого себе і розкаже ідентичну «стадійну» історію свого життя на проекті. Також зігрівально діють подяки, а вони у великих командах – перманентна складова внутрішніх відносин. Дякують і учасники та глядачі, інколи навіть особисто. Так, урешті-решт, переходите до...

Прийняття. Після тривалих метаморфоз істина при-

йде м'яко та знеболіваючно: насправді ви не дурбелік, а просто поки що «неформатик». Новачок, який не звик, не набив руку. І починаєте ревню її набивати. Уже без критики та бажання переробити те, про що маєте досить умовне уявлення. Так, на цій стадії може прийти усвідомлення, що вам узагалі не підходить такий проект, наприклад про викриття чийось сексуальних проблем і збочень («Давай поговоримо про секс»), то й не беріть гріх на душу – прийміть цей факт і знайдіть собі іншу роботу. Головне не намагатися змінити під себе те, що сильніше за вас. Не беріть на себе забагато. Замовника все одно не перемогти. Якщо він купив задорого проект про батьків, які вовтузять та

Із Ольгою Сумською

принижують власних дітей, то єдине, що ви справді можете зробити, – це показувати батьків таким чином, щоб інші так не робили. Все. Виховна функція. І так, повірте, багато (саме це і робить успішно команда проекту «Хата на тата»)! Але якщо з моральної точки зору проект вам повністю підходить, то на фінальній стадії ви вже не скаржитесь і не вигадуватиме велосипед. Навіщо?! Він існував до вас, успішно існує нині й існуватиме надалі! Велосипед-формат-алгоритм просто потрібно зрозуміти та навчитися крутити педалі. Все. Згодом ви зможете їхати без рук, а то і взагалі стрибатимете по дахах.

На власному досвіді я крутила педалі трьох велосипедів, працювала журналістом на «Майстершефі» (СТБ), сценаристом на «Все буде добре» (СТБ), редактором на «Супермоделі по-українськи» (Новий канал).

Я обожнюю свою роботу й за великим рахунком не маю нічого, крім неї. Проте вона поєднує у собі абсолютно все, що мені потрібно. І навіть більше. Так що сказати, що працювати за фахом круто – я не скажу. Бо це ДУУУУУУ-УУЖЕ КРУТО!

P.S. Усі неіснуючі або напівіснуючі слова вжиті свідомо та з іронією.

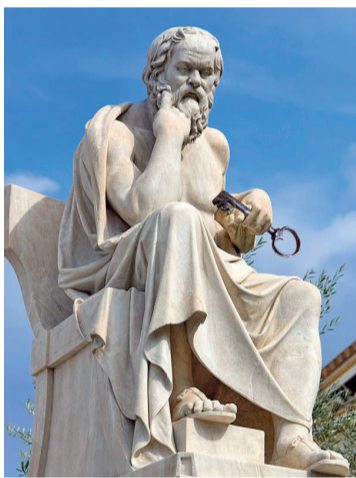
P.S.2. І... що б вам не казали на парах, головний на всіх телеканалах – рейтинг. Не бажання правди та все таке інше високе й моральне, а рейтинг. Така реальність. Вибачте. Сама з цим живу.

Знімальна група на фініші

САМБО В МАС-МЕДІЙНОМУ СВІТІ

Досить часто на кафедрі журналістики та філології проводяться ознайомчі лекції з медіабезпеки і для школярів (учасників Малої академії наук, різних турнірів та конкурсів), і для вчителів та керівників шкіл (зокрема й на прохань Інституту післядипломної освіти, де відбуваються курси підвищення кваліфікації), що дає можливість зайвий раз пересвідчитися про відсутність у більшості з них уявлення про небезпеку, яку, крім усього позитивного, несе в собі медіасфера. Йдеться не лише про традиційні канали комунікації радіо й ТБ, а й он-лайніві видання різного стилю й характеру. В СумДУ почали навчати нової, дуже потрібної сьогодні спеціальності «Кібербезпека», а от знання з медіабезпеки сьогодні не менш актуальні. Безумовно, треба захищати інформацію, особливо конфіденційну, від різного роду хакерів, але треба вчити й людину захищатися від інформації, яка насправді є дезінформацією, несе в оболонці правди кривду, отруйну для людської свідомості й підсвідомості, руйнівно впливає на інформаційне поле регіону, а то й країни. Майбутні журналісти досить глибоко вивчають проблеми негативного впливу інформації, але, сподіваємося, ази означених проблем зацікавлять і наших читачів. Рубрику веде кандидат наук із соціальних комунікацій **Юлія Козир**.

РОЗПОВІДЬ ПЕРША, ПРО РОСТИКА

Коли тебе обманюють – це дуже неприємно. Буває, б'єшся об заклад, що тебе обдурити неможливо, і життя складається так, що віра в свою кебету росте. Потім – шух! – півсвіту перевернулося й прозираєш, що досі жив, як дурник: кидався на амбразуру за брехню, думав, що героєм, а вийшло...

Стан Ростика. Ось його історія

Ростик був упевненим у собі. У нього все виходило добре: навчання, підробіток, селфі. Він дивився ТСН, читав «Українську правду», завів блог про по-

дорожі та вважав себе медійно підкованим. Починав фейсбучні пости з «Той момент, коли...», називав чашку філіжанкою, у свої сімнадцять демонстративно багато пив кави, викладав фото власного ноутбука з незайманим блокнотом, олівцем і кавою, тобто вважав себе в тренді.

Ростик робив усе як треба. Подорожував, слухав тренінги про медіаграмотність, учився, як водиться, бути лідером і в літніх школах командно малював плакати про плюси і мінуси євроінтеграції. Був готовий вислуховувати й переїмати, копіювати й відтворювати, але пройшли роки, і він почав відчувати у своєму правильному способі життя бутфорність, тобто декоративність, несправжність

Звідусіль сипалося забагато версій. Переважно односторонніх, але різних: викладачі розказували одне, тренери друге, телевизор третє, інтернет п'яте, десяте й двадцяте. Ростик відчував, що хтось бреше, але хто? Дійшов навіть до екзистенційного: а якщо всі брешуть, і правди у світі немає?

Стан Ростика може бути небезпечним, а може – благодотворним, бо далі – шизофренія або справжня мудрість. Ростик пощастило: він пішов другим шляхом, на те й Ростик.

«Стану Ростика» не варто боятися всім, бо не всі починають ставити запитання глибше й переживати жах «апофеоза беспечности», як висловлювався філософ Лев Шестов.

Але чи не дивно, як цей стан хвилює прогресивне людство? Скільки грантів можна виграти, розписавши в заявці, що хочеш навчити людей відрізати правду від кривди.

Соцмережі аж чманіють від «7 способів захиститися від маніпуляцій», «8 програм для перевірки фактів», «9 способів викрити пропаганду», «10 жестів, які свідчать, що вам брешуть». Ага, прОшу, прОшу, ось вам ключ від хоромів правди – заходьте в брудних черевиках і живіть скільки хочете...

Ключ

Ключ існує, але тільки від передпокою. Сократ іще ним користувався й інших навчав: сумнівайся. Уміння сумніватися – це і є ключ.

Блок

І тут читачі цього опусу потрапляють в першу пастку людського мозку: «Сумніватися? 100500 разів чув (ла) таке. Мені це вже відомо, закривай газету». Мозок

часто подібне з нами робить. Він влаштований так, щоб зберігати енергію, яка потрібна на підтримку всіх функцій організму (тут зацікавлених відсилаю до книги Деніела Канемана «Думай повільно – вирішуй швидко»; наводжу регалії, щоб ніхто не сумнівався: професор Принстонського університету, Нобелівський лауреат). Так от, якщо відомо – немає сенсу витрачати енергію, щоб вдумуватися наново. Так блокується здатність переосмислювати й пізнавати речі глибше.

Ну хто ж сумнівається, що вмє сумніватися? Через те брехня така живуча. Не тому, що, наприклад, журналісти бовдури й продажні шкури (буває, але не настільки тотально, як здається) й отруїли брехнею весь світ. А тому що мають людський мозок – «байдикуватий», як у всіх нас.

Журналістів не вчать змінювати принцип роботи власного мозку, та це й неможливо. От дисциплінувати думки й слова вчать – від проблеми не рятує, але краще, ніж нічого.

Лишається або чекати, доки хтось прийде й порядок у головах наведе, або поправити локус контролю (тобто усвідомити, що ніхто, крім нас, за наші проблеми не відповідає й не зобов'язаний їх вирішувати) і поміркувати, як себе боронити в мас-медійному світі.

Що витіває наше мислення ще, аби не переходити в «стан Ростика» й не сумніватися – у наступному випуску «Резонансу». Обов'язково, не сумнівайтесь!

ВОСЬМИЙ «ПЕРШИЙ КРОК У НАУКУ»

До 1 листопада триває прийом тез на традиційну університетську конференцію для студентів молодших курсів «Перший крок у науку». Цьогорічний захід стане вже восьмим, і вдруге участь у конференції зможуть узяти представники всіх факультетів та інститутів.

Учасниками заходу можуть стати студенти першого та другого курсів, а також школярі. Для цього достатньо підготувати тези доповіді на одну-дві сторінки за одним із понад десяти напрямків конференції. Загалом тематика охоплює фактично всі спеціальності, які є в університеті.

Відібрані учасники зможуть спробувати свої сили в науці вже 11 грудня, коли відбудуться пленарні та секційні засідання конференції. Серед бонусів для молодих науковців передбачені не лише публікація тез у збірнику (для більшості – їхня перша наукова публікація), але й призи від Наукового товариства студентів (слухачів), аспірантів, докторантів та молодих вчених університету та спонсорів заходу.

Детальніше з умовами участі та вимогами до тез доповідей можна ознайомитися на сайті конференції за адресою studconf.sumdu.edu.ua.

СТАРТУВАВ КОНКУРС ГРАНТІВ НТСА

В університеті вперше оголошено конкурс на отримання внутрішніх наукових грантів для студентів, аспірантів, докторантів та молодих учених. Відбір заявок триватиме до 31 жовтня.

Конкурс грантів Наукового товариства, студентів (слухачів), аспірантів, докторантів і молодих вчених (НТСА) СумДУ для його членів започатковано для підтримки наукових досліджень і прикладних розробок молодих науковців університету. У рамках грантової заявки автори можуть претендувати на фінансування як прикладної, так і фундаментальної роботи за будь-яким напрямом досліджень.

Участь у конкурсі можуть брати й окремі дослідники, і невеликі дослідницькі групи під керівництвом аспірантів, докторантів чи молодих учених. При цьому автор індивідуального або керівник колективного проекту обов'язково повинні мати публікації за тематикою заявки.

У разі отримання гранту, максимальний розмір якого становитиме 15 тис. грн, дослідник чи група зможе витратити його на придбання обладнання, матеріалів, програмного забезпечення; матеріальне заохочення виконавців проекту; відрядження й організаційні внески для участі у міжнародних та всеукраїнських наукових конференціях; придбання наукової літератури або доступу до спеціалізованих баз даних.

За детальною інформацією також можна звертатися до НТСА: кім. БІЦ401, 402; електронна скринька: info@nts.sumdu.edu.ua

УВАГА, УНІКАЛЬНА МОЖЛИВІСТЬ!

Навчальна телестудія кафедри журналістики та філології запрошує до співпраці студентів усіх спеціальностей, які захоплюються операторською майстерністю, відеомонтажем, кліпмейкерством, а також усіх творчих та креативних, які прагнуть експериментувати та втілювати найнесподіваніші ідеї! Звертатися на кафедру (11-й поверх Г-корпусу).

«РЕЗОНАНС»

газета Сумського державного університету

«REZONANCE»

Sumy State University Press

Реєстраційне свідоцтво СМ №020

Перший номер газети вийшов у світ 29.10.1991.

Обсяг – 2 друковані аркуші, приведені до 8 полос формату А-3.

Віддруковано: ПБКФ «МакДен»,

м. Суми, вул. Тополянська, 16.

Адреса редакції:

м.Суми, вул.Римського-Корсакова, 2,

корпус «Г», кімнати: 1107, 1110.

Телефони: 687 850; 33-02-25.

Шеф-редактор

Олена Ткаченко

Редактор

Василь Чубур

Відділ інформаційно-редакційної діяльності

Більше новин на сайті sumdu.edu.ua

Автори фото:

Людмила Дудченко

Артем Саєнко

Сергій Малюк

Малюнок

Катя Іващєва РК-51